

Trešās puses

Tematiskā prasība

Topical Requirement

The Institute of
Internal Auditors

Trešās puses – tematiskā prasība

Starptautisko profesionālās prakses ietvarstruktūru® (International Professional Practices Framework®) veido Globālie iekšējā audita standarti™ (Global Internal Audit Standards™), Tematiskās prasības un Globālās vadlīnijas. Tematiskās prasības ir obligātas, un tās ir jāizmanto kopā ar Standartiem, kas ir autoritatīvs nepieciešamās prakses pamats.

Tematiskās prasības sniedz skaidras gaidas iekšējiem auditoriem, nosakot minimālo bāzes līmeni konkrētu riska jomu auditam. Organizācijas riska profils var prasīt, lai iekšējie auditori ņemtu vērā papildu aspektus šajā tēmā.

Atbilstība tematiskajām prasībām palielinās iekšējā audita pakalpojumu sniegšanas konsekvenci un uzlabos iekšējā audita pakalpojumu un rezultātu kvalitāti un uzticamību. Visbeidzot, Tematiskās prasības paaugstina iekšējā audita profesijas prestižu.

Iekšējiem auditoriem jāpiemēro Tematiskās prasības saskaņā ar Vispārējiem iekšējā audita standartiem. Atbilstība Tematiskajām prasībām ir obligāta pārliecības sniegšanaspakalpojumiem un ieteicama konsultāciju pakalpojumiem. Tematiskā prasība ir piemērojama, ja tēma ir viena no šādām:

1. Iekšējā audita plāna uzdevuma priekšmets.
2. Identificēts, veicot uzdevumu.
3. Pieprasītā uzdevuma priekšmets, kas nebija iekļauts sākotnējā iekšējā audita plānā.

Ir jādokumentē un jāsaglabā pierādījumi par to, ka katras tematiskās prasības piemērojamība ir novērtēta. Ne visas atsevišķās prasības var būt piemērojamas katrā uzdevumā; ja prasības netiek piemērotas, ir jādokumentē un jāsaglabā pamatojums. Atbilstība tematiskajai prasībai ir obligāta, un tā tiks novērtēta kvalitātes novērtējuma laikā.

Trešā puse

Trešā puse ir ārēja persona, grupa vai organizācija, ar kuru organizācija ("galvenā organizācija") nodibina darījumu attiecības, lai iegūtu produktus vai pakalpojumus. Attiecības var noformēt ar līgumu, vienošanos vai citiem līdzekļiem. Šajā tematiskajā prasībā termins "trešā puse" attiecas uz pārdevējiem, piegādātājiem, darbuzņēmējiem, apakšuzņēmējiem, ārpuspakalpojumu sniedzējiem, citām aģentūrām un konsultantiem. Šis termins ietver līgumus starp trešo personu un tās apakšuzņēmējiem, kurus bieži dēvē par "pakārtotajiem" apakšuzņēmējiem.

Tematiskā prasība attiecas uz gadījumiem, kad iekšējā audita funkcija veic pārliecības sniegšanas uzdevumus attiecībā uz trešajām personām un/vai jebkādam apakšuzņēmēju attiecībām, tostarp ceturtajām vai tālākām pakārtotajām attiecībām, ko pieļauj trešās puses līgums vai vienošanās ar galveno organizāciju. Iekšējiem auditoriem jānosaka trešo un turpmāko pakārtoto pušu prioritātes, pamatojoties uz risku, kā aprakstīts turpmāk riska pārvaldības sadaļā. Iekšējiem auditoriem jāpiemēro visas prasības, kā norādīts riska novērtējuma rezultātos, un izņēmumi jādokumentē.

Šī tematiskā prasība neattiecas uz netiešām ārējām attiecībām, interesēm vai saistībām ar galveno organizāciju, piemēram, regulatoriem, aģentiem, pilnvarniekiem/valdes (padomes) locekļiem, vai iekšējām attiecībām, piemēram, darbiniekiem.

Terminu "trešā puse" var definēt un lietot atšķirīgi atkarībā no nozares vai cita konteksta. Iekšējiem auditoriem ir dota rīcības brīvība, un viņiem jāpaļaujas uz savu profesionālo vērtējumu, lai pielāgotu tematisko prasību galvenās organizācijas trešās puses definīcijai.

Galvenā organizācija (organizācija, kas noslēdz vienošanos ar trešo personu) saglabā atbildību par riskiem, kas saistīti ar tās mērķu sasniegšanu, pat tad, ja tā piesaista trešo personu, lai palīdzētu tai sasniegt vienu vai vairākus mērķus. Sadarbība ar trešo pusi rada riskus, kas jāidentificē, jānovērtē un jāpārvalda, izmantojot atbilstošus pārvaldības, riska pārvaldības un kontroles procesus, kā izklāstīts šajā tematiskajā prasībā. Ja trešā puse nepilda līgumā noteiktos pienākumus, piedalās neētiskā darbībā vai piedzīvo darbības traucējumus, galvenā organizācija var ciest no sekām. Ar trešām pusēm saistīto risku kategorijas un piemēri:

- Stratēģiskas, piemēram, spēja īstenot galveno organizācijas misiju un/vai augsta līmeņa mērķus vai pārvaldīt apvienošanās un pārņemšanas ietekmi.
- Reputācijas, piemēram, kaitējums, kas nodarīts videi vai galveno organizāciju attiecībām un uzticībai ar klientiem, klientiem un ieinteresētajām pusēm.
- Ētiskie, piemēram, integritātes trūkumi, interešu konflikti, kukuļi un korupcija.
- Darbības, piemēram, fiziskā un informācijas drošība, iekšējais risks, pakalpojumu traucējumi un mērķu nesasniegšana.
- Finanšu, piemēram, trešo personu maksātnespēja un krāpšana.
- Atbilstība piemērojamajām vietējām, valsts un starptautiskajām normatīvajām prasībām.
- Kiberdrošība un cita veida datu aizsardzība, piemēram, sensitīvu datu kompromitēšana un noplūde.
- Informācijas tehnoloģijas, piemēram, pakalpojumu trūkums kritisko operāciju atbalstam.
- Juridiskie jautājumi, piemēram, interešu konflikti, strīdi un tiesvedība par līguma pārkāpumiem.
- Ilgtspējība, piemēram, vides, sociālā un pārvaldības. Piemēram, riski, kas saistīti ar organizācijas ietekmi uz dabisko vidi, un riski, kas attiecas uz organizācijas mijiedarbību ar kopienām.
- Ģeopolitiskie, piemēram, tirdzniecības strīdi/sankcijas un politiskā nestabilitāte.

Trešo pušu dzīves cikls ietver atlasi, līgumu slēgšanu, iekļaušanu, uzraudzību un izslēgšanu. Iekšējiem auditoriem šie posmi jāņem vērā, novērtējot pārvaldības, riska vadības un kontroles procesu prasības.

Trešo pušu pārvaldības, riska vadības un kontroles procesu novērtēšana un izvērtēšana

Šī tematiskā prasība nodrošina konsekventu, visaptverošu pieeju trešo pušu pārvaldības, riska vadības un kontroles procesu izstrādes un īstenošanas novērtēšanai. Prasības ir novērtējuma minimālais pamats.

PĀRVALDĪBA

Prasības:

Iekšējiem auditoriem jānovērtē šādi galvenās organizācijas trešo personu pārvaldības aspekti, tostarp valdes (padomes) pārraudzība:

- A.** Lai noteiktu, vai slēgt līgumu ar trešo pusi, tiek izstrādāta, īstenota un periodiski pārskatīta oficiāla pieeja. Šī pieeja ietver atbilstošus kritērijus, lai noteiktu un novērtētu nepieciešamos un pieejamos resursus, kas nepieciešami mērķu sasniegšanai, nodrošinot produktu vai pakalpojumu.
- B.** Ir izstrādātas politikas un procedūras, lai definētu, novērtētu un pārvaldītu attiecības un riskus ar trešām pusēm visā trešo pušu dzīves ciklā. Politikas un procedūras ir saskaņotas ar piemērojamām normatīvajām prasībām un tiek periodiski pārskatītas un atjauninātas, lai stiprinātu kontroles vidi.
- C.** Ir definētas organizācijas trešo pušu pārvaldības funkcijas un pienākumi, detalizēti norādot, kas izvēlas, vada, pārvalda, sazinās un uzrauga trešās puses un kam jābūt informētam par trešo pušu darbībām. Pastāv process, lai nodrošinātu, ka personām, kurām uzticētas trešo pušu funkcijas un pienākumi, ir atbilstoša kompetence.
- D.** Ir definēti protokoli saziņai ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, un tie ietver savlaicīgu ziņošanu par prioritāro trešo personu darbības, risku un atbilstības (jo īpaši likumu un noteikumu pārkāpumu) statusu. Trešo personu prioritāte tiek noteikta, pamatojoties uz risku. Attiecīgās ieinteresētās puses var būt valde (padome), augstākā līmeņa vadība, iepirkumu, operatīvās darbības, riska pārvaldība, atbilstība, juridiskās, informācijas tehnoloģijas, informācijas drošība, cilvēkresursi un citi.

RISKU VALDĪBA

Prasības:

Iekšējiem auditoriem jānovērtē šādi organizācijas trešo pušu riska pārvaldības aspekti.

- A.** Trešo pušu un to pakalpojumu riska pārvaldības procesi ir standartizēti un visaptveroši, tajos ir noteiktas lomas un pienākumi, un tajos ir pietiekami ņemti vērā galvenie ar organizāciju saistītie riski (piemēram, stratēģiskie, reputācijas, ētiskie, darbības, finanšu, atbilstības, kiberdrošības, informācijas tehnoloģiju, juridiskie, ilgtspējības un ģeopolitiskie riski). Tiek uzraudzīta atbilstība procesiem, un jebkādu noviržu gadījumā tiek ieviesti korigējoši pasākumi.
- B.** Riski, kas saistīti ar trešām pusēm visā dzīves ciklā, tiek regulāri identificēti un novērtēti. Riska novērtējumu izmanto, lai sarindotu un noteiktu prioritātes trešajām personām, tostarp tām, kas atrodas tālāk pa piegādes ķēdi. Riska risinājumi ir arī sarindoti un prioritizēti. Riska novērtējums tiek pārskatīts un periodiski atjaunināts.

- C. Atbildes uz riskiem ir atbilstošas un precīzas, samērojamas ar klasifikāciju. Reaģēšana uz riskiem tiek īstenota, pārskatīta, apstiprināta, uzraudzīta, novērtēta un pēc vajadzības koriģēta.
- D. Ir ieviesti procesi, lai vadītu un vajadzības gadījumā risinātu jautājumus, kas rodas no trešām pusēm, nodrošinot atbildību par gala rezultātiem un palielinot līgumu vai citu vienošanos noteikumu izpildes iespējamību. Ja trešā puse nereaģē uz izteiktajām bažām, ir ieviesti procesi, kas ļauj vadībai novērtēt pastāvīgo darījumu attiecību riskus un, ja nepieciešams, veikt turpmākus pasākumus, novērst trūkumus vai izbeigt attiecības.

KONTROLES

Prasības:

Iekšējiem auditoriem ir jāizvērtē šādas trešo pušu kontroles, kas prioritizētas pēc riska. Novērtējumā jāiekļauj vadības procesi organizācijas trešo personu pastāvīgai novērtēšanai un uzraudzībai.

- A. Ir ieviests stingrs pienācīgas pārbaudes process trešo pušu atlasei un izvēlei, kas ietver dokumentētu un apstiprinātu biznesa pamatojumu vai citu atbilstošu dokumentu, kurā aprakstīta un pamatota nepieciešamība pēc sadarbības ar trešo pusi un tās raksturs.
- B. Līgumu slēgšana un apstiprināšana tiek veikta saskaņā ar organizācijas trešo pušu riska vadības politiku un procedūram un ietver sadarbību starp attiecīgajām organizācijas struktūrvienībām.
- C. Galīgos līgumus vai vienošanās pārskata un apstiprina visas attiecīgās ieinteresētās puses, tostarp juridiskās un atbilstības nodrošināšanas speciālisti, un tos paraksta abu pušu pilnvarotas personas, un tie tiek droši uzglabāti. Par katru līgumu ir atbildīgs līguma vadītājs vai administrators.
- D. Tiek uzturēts precīzs, pilnīgs un aktuāls visu trešo pušu sadarbības attiecību uzskaites saraksts, piemēram, centralizētā līgumu vadības sistēmā.
- E. Tiek izveidoti un ievēroti dokumentēti ievadprocesi, lai radītu pamatu trešām pusēm izpildīt līguma vai vienošanās noteikumus.
- F. Pastāv nepārtraukti uzraudzības procesi, lai novērtētu, vai trešās puses rīkojas atbilstoši līguma vai vienošanās noteikumiem visa sadarbības cikla laikā, kā arī vai tās pilnībā izpilda savas līgumsaistības. Šie procesi ietver sniegtās informācijas ticamības pārbaudi, kā arī periodisku darbības rezultātu atkārtotu izvērtēšanu un katru reizi, kad mainās līgums.
- G. Ir izstrādāti protokoli, lai uzsāktu koriģējošus pasākumus, ja trešā puse neatbilst sagaidāmajam sniegtumam vai rada paaugstinātu vai neparedzētu risku. Protokolos ietilpst incidentu eskalācija atkarībā no to nopietnības, pēcincidentu izvērtējumu un incidentu pamatcēloņu analīze.
- H. Tiek uzraudzīti līgumu termiņi un atjaunošanas datumi, un, ja nepieciešams, tiek veikti atjaunošanas pasākumi.
- I. Tiek īstenots un ievērots formalizēts trešo pušu atlaišanas plāns, lai nodrošinātu, ka līguma prasības attiecībā uz termiņiem un sagaidāmo izpildi tiek pienācīgi ievērotas. Procesī ietver, kā:
 - Izbeigt trešās puses darbību.
 - Ja nepieciešams, nomainiet trešo pusi.
 - No jauna piešķirt tiesības un atgriezt vai iznīcināt organizācijas sensitīvos datus, kas glabājas pie trešās puses.
 - Atcelt trešās puses piekļuvi sistēmām, rīkiem un iekārtām.

Par Iekšējo auditoru institūtu

IIA ir starptautiska profesionāla asociācija, kas apvieno vairāk nekā 265 000 biedru visā pasaulē un ir piešķirusi vairāk nekā 200 000 sertificēta iekšējā auditora (CIA®) sertifikātu visā pasaulē. IIA ir dibināta 1941. gadā un visā pasaulē ir atzīta par iekšējā audita profesijas līderi standartu, sertifikācijas, izglītības, pētniecības un tehnisko vadlīniju jomā. Lai uzzinātu vairāk, apmeklējiet theiia.org.

Autortiesības

© 2025 The Institute of Internal Auditors, Inc. Visas tiesības aizsargātas. Lai saņemtu atļauju pavairošanai, lūdzu, sazinieties ar copyright@theiia.org.

2025. gada septembris

The Institute of
Internal Auditors

Globālā galvenā mītne

The Institute of Internal Auditors
1035 Greenwood Blvd., Suite 401
Lake Mary, FL 32746, ASV
Tālrunis: +1-407-937-1111
Fakss: +1-407-937-1101

